

steeds een heel andere persoon onder mijn naam lieten figureeren, als ter waardeering van Brackensiek's teekeningen, die soms haast meesterlijke photo's in hun beelden gaven.

Bij dien eersten indruk, dat ik de caricatuur op mijn manier vooruit hielp, voegde zich als tweede, dat de intentie van onze caricaturisten in den regel loffelijk was. Er is zooveel „costelijk mal” in ons menschelijk leven, en bijna in ieder persoon, dat we den gullen lach ter correctie van zooveel menschelijke dwaasheid niet missen kunnen. Hoog-theologisch zal ik dit niet ophalen, maar ik moet er toch iets van zeggen. In de Schrift wordt ons meer dan eens gezegd, dat de heilige God spot en lacht met de dwaasheid die uit ons zondig bestaan opdoemt. Fijne ironie geeselt in Psalm en Profetie keer op keer de zondige verhoudingen die zich in 't leven afteekenden. En als Jezus de Pharizeën striemt, is er in zijn snerpens woord meer dan eens een teekening, die, met fijne stift in beeld gebracht, een snijdende caricatuur zou uitgeven. Zie ze maar, die Pharizeërs, bezig, om de dille en de komijn te verdienen, de huizen der weduwen opetend onder een lang gebed, op de markt hun gebeden rekkend, en de vooraanzitting begeerend in de Synagoge. Alles spotbeeld in heilig-ironischen zin, gelijk ook Gustave Doré, de schitterendste Bijbelverluchter der 19e eeuw, een van Frankrijks beste caricaturisten is geworden. Het misbruik, soms het cynische misbruik van de caricatuur gemaakt, mag ons nooit het oog doen sluiten voor haar ernstige roeping, en steeds heb ik het betreurd dat in ons land alle caricaturisten aan één kant stonden, en dat ook onder onze Calvinisten nog altoos niet de man is opgestaan, die met toornende ironie het „costelijk mal” der moderne maatschappij wist te geeselen. Die eenzijdigheid — hoe kon het anders — heeft de caricatuur ten onzent onder de mannen van Rechts in discredit gebracht. Veel misbruik kon dan ook niet ernstig genoeg gegispit worden. Maar hoever dit misbruik ook ging, toch mag het er nooit toe leiden, om de caricatuur als zoodanig te veroordeelen. Immers de echte, hoogstaande caricatuur handhaaft juist dáárin haar eere, dat ze nimmer den persoon schendt, maar alleen de fout in zijn openlijk optreden brandmerkt, en dit zóó doet, dat de geraakte er zelf in geniet, er om licht en zich gewonnen geeft. Zoo heb ik ook meer dan eens in de caricatuur genoten, en er uit geleerd. Natuurlijk overdrijft de caricatuur, maar juist door dit overdrijven ontdekt ze u soms iets in uw doen en laten, waar ge zelf minder op gelet hadt.